Personatges singulars de la Vila de Torroella: Pepito Valentí

La vila de Torroella, suposem que gairebé com totes, ha tingut homes i dones que per la seva singularitat estrambòtica, formen part de la seva història.

Penso fer, al llarg d'aquest escrit, tota una recopilació de trets d'un d'aquests personatges, ajudat per la meva mare, que ja es troba, per sort i A.D.G., dintre dels noranta anys.

Un dels torrolloencs més singular que recordem de la nostra infantesa, és en «Pepito Valentí». En «Pepito» descendia d'uns pares relativament benestants. El seu progenitor fou aquell metge Valentí, que tant va desvetllar-se per atendre els malalts torroellencs afectats per l'epidèmia de còlera que assolà Torroella durant l'estiu de l'any 1885.

Ja fos perquè aquest humanitari metge va morir prematurament sense temps suficient per a conduir el seu fill pel camí adient al seu llinatge, o bé per una altra circumstància especial, que no podem pas concretar, en «Pepito» va desenvolupar-se en un medi de vida bohèmia; anava a tirar l'art, formava part dels bracers de les màquines de batre, ocupant sempre els llocs més incòmodes, enmig de la polseguera que aixecaven aquells estris poc perfeccionats en els primers temps d'utilització.

Torroella, en aquells temps, no passava d'ésser un veritable poble, en el qual la vida i els costums dels seus habitants eren coneguts de tothom; eren poques les persones de la vila que llavors es permetien fer un viatge per tal de veure una mica de món. Degut a aquestes circumstàncies, els fets i les dites dels nostres convilatants, que hom considerava com a veritables personalitats, eren tinguts com una mena de cosa infal·lible, i com a cosa extraordinària hom les divulgava arreu.

El gramòfon i la ràdio de galena foren uns dels objectes que primerament començaren a cridar l'atenció de la gent.

La corrèspondencia i els diaris, que a la vila es rebien, eren escassos i poc llegits. Els fets que es produïen, més enllà del terme, interessaven a molt poca gent; n'hi havia prou amb comentar el que passava a la vila i sobretot les facècies, que per la seva

Una de les primeres màquines de batre.

singularitat passaven modestament a la petita història de la nostra població d'aquell temps. Per això, i per començar, em permetreu relatar unes anècdotes d'en «Pepito Valentí», fets que, al nostre entendre, mereixen un record d'aquell home petitó i desnerit, conegut de tota la vila.

En «Pepito» fou el que ara en diríem «l'home del temps», anticipant-se a les prediccions meteorològiques que ens donen els mitjans d'informació actuals, i que avui hom considera com una veritable ciència.

En «Pepito», a Torroella, era l'home que, amb més o menys encert, anticipava les variacions del temps.

Molts dies, el nostre «home del temps», pujava al Coll de Sta. Caterina i una vegada allà dalt, observava amb la major atenció la direcció, velocitat i forma dels núvols empesos pel vent a certa altura. Meditava durant una estona en semblar-li que havia descobert el misteri, es refregava les mans —gest molt freqüent en ell—, i emprenia el retorn a la vila.

En arribar a la població, la majoria de gent que trobava al pas, li feia la mateixa pregunta: «I doncs, «Pepito», quin temps fara?». Invariablement es refregava les mans i contestava amatent: «Avui potser que no, pero demà qui tingui l'userda escampada, que la reculli, ja que farà un tràmpol de tramuntana que no en deixarà un bri al camp». No solia fallar gaire quan es tractava de la tramuntana.

De vegades deia: «Veieu aquest núvols encreuats? Doncs prepareu-vos i tapeu-vos les orelles, perquè els trons petaran fort d'aquí a una hora».

D'altres expressions del seu vocabulari metereològic, eren «tenim quinze dies de pluja», «no veurem el sol en tot avui», «la boira es aterrada».

Una altra dita seva era: «La sequedat durarà tot l'estiu i ni els blets, aixecaran fulla vora el riu». O bé «prepareu els esclops, que tindrem neu de valent». En altres ocasions li sentiren dir: «Dorm tranquil. Tenim bon temps», o bé «prepareu els paraigües que plourà a bots i barrals». «Demà no sortiu pas. Poden passar coses molt grosses». Aquest era el tarannà d'aquell home que ens feia la predicció del temps.

A més de tot això, en «Pepito Valentí», feia rifes. Era aquesta una altra de les seves dèries. Rifava mantes, bufandes i edredons a l'hivern, cassoles de ferro, màquines de cosir, pilotes per a la mainada, gallines, conills i diverses menudalles. Llavors, en sortir el número premiat, anava a la plaça, i, amb veu ben alta, deia: «El número tal ha obtingut premi, i a l'afortunat li ha molt ben tocat». Si per atzar no li sortien els comptes bé, sobretot quan rifava conills i pollastres, deia: «Noia, ho sento molt, però del parell de pollastres, només te'n donare un, puix l'altre, se l'han menjat les rates la nit passada».

Un bon dia, cansat de tanta menudalla, va voler donar «el do de pit», rifant una màquina de batre. Va confeccionar un catàleg il·lustrat, amb quatre o cinc fotografies, de les millors màquines que existien en aquella època, entre altres n'hi havia una de l'acreditada casa Batlle de Torroella.

Llavors, va llençar-se a una fervorosa activitat comercial. No va pas deixar de visitar cap masia de les rodalies, àdhuc de les més allunyades. L'estrany del cas és que, davant l'import que suposava una màquina de batre, venia els números a un preu baixíssim, ja que no passaven d'un ral. Algun pagès maliciós, deia: —«"Pepito", com és possible tot això?». —«Tot és possible en aquest món. Tingueu en compte que aquest catàleg, m'ha costat un ull de la cara, però crec que me'n sortiré, és qüestió de temps, però jo us responc, que la màquina que escolliu aquí (cosa que remarcava molt), per vós serà si sou l'afortunat». Segons com es miri, no deia cap mentida.

Al cap de molt de temps, va venir la celebració del sorteig, i, efectivament, el número premiat l'obtingué un pagès d'un poble veí (el nom del qual no recordo).

Ja tenim en «Pepito», tot arreglat, sense presses i catàleg en mà, dirigint-se, cap a la casa de l'afortunat. No cal dir que obtingué una acollida extraordinària. Molt amatent, sortí la pagesa a rebre'l, i amb una amabilitat poc acostumada, va oferir-li un suculent berenar, pa amb llonganissa i un bon got de vi. «Crec «Pepito» —digué el pagés—, que l'ocasió s'hi presta, i cal fer un bon berenar». «Bé —respongué el convidat—, no puc pas rebutjar-lo».

Assaborit el berenar i estimulat pel «gotàs» de vi, en «Pepito», obrí el catàleg, tot rebregat després d'haver passat per tantes mans, i amb molta calma el deixà caure sobre la taula, tot dient: «Espero que sabreu escollir bé, d'entre aquestes fotografies, la màquina que més us convingui».

El pagès, amb cara de satisfacció, digué: «Si a vós us és igual «Pepito», m'agradaria la "FERGUSON"».

«Bé, no teniu pas mal gust. És la que ha quedat millor, agafada així de gairell sembla ben bé de part de bó. Per vós serà».

En «Pepito», molt seriosament i amable, demanà unes estisores a la mestressa i, sense immutar-se gens ni mica, retallà la foto de la màquina escollida pel pagès i la hi donà, dient: «Teniu, és ben vostra i en podeu fer l'ús que volgueu».

Com va sortir de la casa, ja us ho podeu imaginar, però la veritat és que va tornar a Torroella amb un bon berenar al ventre i sense el més petit remordiment, ja que en les ofertes dels números ho recalcava molt bé: «La màquina que escolliu d'aquí, si sou afortunats, serà ben vostra».

D'aquesta manera, donem per acabades algunes de les anècdotes d'aquell home de tanta imaginació i en el fons tan infantil, que els torroellencs coneguérem amb el nom de «Pepito Valentí».

JOAN FUSTER i GIMPERA